

Genbrugsavisen

Affald, genbrug og miljø · april 2010
Information fra Kolding Kommune

Foto: Torkel Dyrting

»Stop spild af mad« er en forbrugerbevægelse, som ønsker at bekæmpe spild af mad.

Ved at undgå spild af mad kan man opnå flere ting:

- spare på jordens ressourcer
- mindske forurening og udslip af CO₂
- nedbringe mængden af affald, som forbrændes
- spare ca. 7.000 kr. om året i en gennemsnitsfamilie

Bevægelsen er stiftet af den unge grafiske designer Selina Juul, som udover at løse design- og illustrationsopgaver for en lang række kendte danske virksomheder har viet en stor del af sin tid til at hjælpe miljøet.

REMA 1000-kæden har droppet mængderabatterne inspireret af den nye forbrugerbevægelse, læs side 3.

Genbrug i 350 år

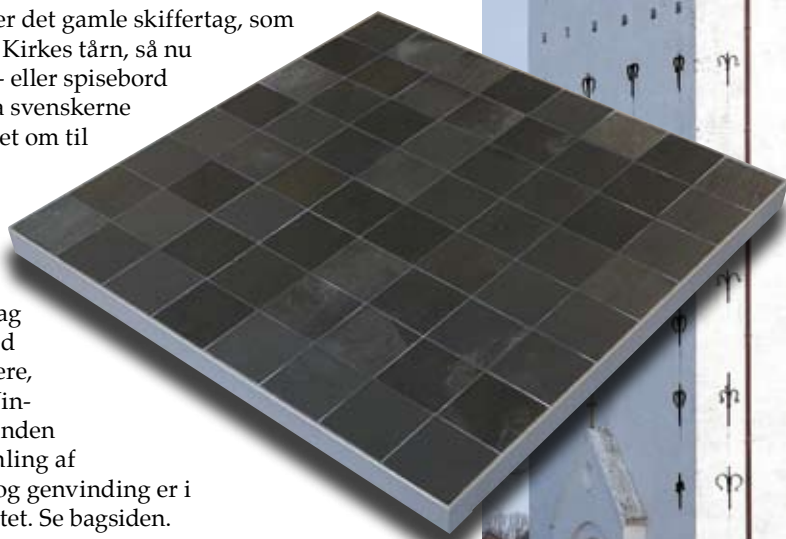
I 1657 blev blytaget fra Sdr. Bjert Kirke støbt om til geværkugler. I 2009 købte en designer kirketårnets gamle tag af skiffer til at lave borde af. En anden spændende genbrugshistorie er fortællingen om den berømte købmandsslægt H. J. Hansen, der allerede i 18-tallet satte genbrug i system

Designeren Bente Rübner fra Skanderborg har fået en god idé. Hun designer og fremstiller unikke og smukke borde og bruger 130 år gamle skiffertagplader som bordplader.

Sidste sommer købte Bente Rübner det gamle skiffertag, som siden 1867 har ligget på Sdr. Bjert Kirkes tårn, så nu kan man efter mål få lavet et sofa- eller spisebord med kirkens tag. Læs også om, da svenskerne røvede kirkens blytag og støbte det om til geværkugler...side 2.

Fra købmand til vin og genindvinding

H. J. Hansen er den ældste danske genbrugsvirksomhed. I dag forbinder de fleste nok navnet med en af Danmarks fineste vinhandlere, som også står bag butikskæden Vin-Specialisten. Men Odense-købmanden var allerede stor inden for indsamling af genbrugsmaterialer i 1800-tallet, og genvinding er i dag virksomhedens største aktivitet. Se bagsiden.

PIONERER INDEN FOR GENBRUG AF FLASKER

Familien Schmidt driver Ribe Flaskecentral, og den er blandt pionererne i indsamlingen af flasker og glas til genbrug. Det begyndte med tomme vinflasker fra hoteller og restauranter for 32 år siden. I dag indsamler firmaet omkring 100.000 flasker. Om dagen! Læs side 7.

GLÆDERSIG OVER MILJØSTATION

Kurt Kamber fra Christiansfeld glæder sig over miljøstationen i bebyggelsen på Tømrervænget. Side 6.

SDR. BJERT KIRKE ELLER HORSENS STATSFÆNGSEL PÅ BORDET

Sofa- og spiseborde med skiffer designet og fremstillet af designeren Bente Rübner fra Skanderborg kan i dag købes i over 80 designmøbelbutikker i Norden – også i Kolding. Bag bordene med skifferbelægning gemmer sig en helt speciel historie om genbrug.

– Vi har et hyggeligt gammelt hus midt i Skanderborg, og i 1990 skulle det mere end 100 år gamle skiffertag skiftes ud. Ved nedtagningen fandt jeg ud af, at på den del af pladerne, som har fået lys og luft, er skifferet helt intakt. Kun den dækkede del var nedbrudt af tidens tand, forklarer Bente Rübner.

Hun nænnede ikke at skille sig af med pladerne, men stablede dem i stedet op i baghaven – overbevist om, at hun en skønne dag nok skulle få en god idé

Den gode idé

Den gode idé kom i 2002 – fremprovokeret af et skifte i Bente Rübners arbejdsliv.

– Min stilling som beskæftigelsesvejleder i Skanderborg Kommune blev nedlagt, og i stedet for at lade mig omplacere til en anden stilling spekulerede jeg på, om jeg kunne skabe mit eget levebrød, fortæller hun.

Så kom ideen: Skifferpladerne i baghaven havde en fantastisk stofflighed, som måtte gøre dem helt unikke og fremragende som belægning på bordplader.

Eksperimenter

Bente Rübner brugte et år på at eksperimentere og tegne udkast til et bord. Hun fandt frem til et meget stilrent design med bordben og ramme i rustfrit stål og bordplader af skifferfliser.

Skæres op og sorteres

Halvdelen af hver skifferplade er intakt. Derfor skæres pladerne op, og den intakte skiffer skæres i kvadratiske plader af ens størrelse.

Pladerne sorteres efter tykkelse og monteres på en træplade,

der er lagt ned i bordrammen af rustfrit stål.

Da skifferet er et naturmateriale, er der ikke to borde, der er ens.

Sommerfugle i maven

Da det første bord var færdigt, kørte Bente Rübner en tur til Ringkøbing. Det var med sommerfugle i maven, at hun henvendte sig i byens designmøbelbutik for at vise sit bord frem.

– Men modtagelsen var overvældende, og jeg fik straks en bestilling på et bord med hjem. Det gav mig mod til at kontakte andre forretninger, og nu er jeg repræsenteret i hele nord

i forretninger med designermøbler, fortæller Bente Rübner.

Historiske bygninger

Da skifferpladerne fra familien Rübners eget hus var brugt op, gik Bente Rübner på jagt efter gamle plader fra andre udskiftningsmodne skiffertage.

– Nu modnedes en anden idé. Mange af os kan jo godt lide, at et produkt har en historie. Derfor fandt jeg på at ledsage hvert bord med et certifikat, som dokumenterer, hvilken gammel bygning skifferbelægningen stammer fra.

Kirke og fængsel

Siden har Bente Rübner forsynet sine smukke borde med skiffer fra gården Rosvang i Ødis-Bramdrup syd for Kolding, fra Sdr. Bjert kirkes tårn og sidst fra Horsens Statsfængsels tårne.

Skifferpladerne skæres op i kvadrater og sorteres efter tykkelse.

Bente Rübner har sidst købt de 130 år gamle tagplader fra tårnene på Horsens Statsfængsel.

2x genbrug af kirketag

Holger Lissner, tidligere sognepræst i Sdr. Bjert Kirke, har skrevet kirkens historie. Han kan blandt andet fortælle om første gang, kirkens blytag blev genbrugt, efter at være blevet røvet af svenske soldater i 1657.

To gange er materialer fra taget på Sdr. Bjert Kirke blevet brugt til andre ting, end de oprindeligt var tænkt til.

Første gang var under Svenskekrigene i 1600-tallet, anden gang var i forbindelse med restaureringen af tårnets tag i sommeren 2009.

Tidligere sognepræst i Sdr. Bjert, Holger Lissner, har skrevet en bog om kirkens historie, og han kan fortælle, at svenske soldater i 1657 røvede blytaget for at smelte det om til geværkugler.

Svenskerne havde behov for at skaffe sig mere ammunition, inden de i isvinteren den 31. januar 1658 gik på isen over Lillebælt.

– Svenskerne var hårde ved taget, og de stjal også blysprosserne i kirkens vinduer, fortæller Holger Lissner.

– Der blev sluttet fred i 1660, og vi kan se af kirkens regnskaber, at taget blev repareret af et hold blytækkere i en periode på 6 uger i 1661, fortæller Holger Lissner.

Fra bly til skiffer

Efterhånden blev blytaget på kirkens tårn så dårligt, at man i vinteren 1863-64 tog det ned for at skifte det.

Imidlertid kom krigen i 1864 mellem Danmark og Tyskland i vejen for arbejdet. Dengang var Sdr. Bjert stadig en del af hertugdømmet Slesvig, men i forbindelse med fredsforhandlingerne i 1864 blev sognet en del af det danske kongerige.

I 1867 besluttede man sig for at lægge skiffer på tårnet, men i forbindelse med restaureringen af tårnet i sommeren 2009 fik tårnet atter et tag af bly.

Som man kan læse herover blev skiffertaget købt af designeren Bente Rübner, som nu genanvender det til belægning på borde.

STOP SPILD AF MAD

Grafisk designer Selina Juul er opsat på at gøre en indsats for et bedre miljø. Hun har valgt at fokusere på vores store spild af mad. Stop af madspild gavner både miljøet og den enkelte families pengepung, påpeger hun.

Grafisk Designer Selina Juul, 30 år, har svar på rede hånd, når man spørger hende, hvorfor hun har stiftet forbrugerbevægelsen »Stop spild af mad«.

– Jamen, nogen må da gøre noget. Hver dansker smider i gennemsnit 63 kilo mad i skraldespanden om året. Det samlede madspild i Danmark er på 680.000 tons om året i følge en opgørelse fra Landbrug og Fødevarer. En gennemsnitsfamilie smider mad for ca. 7.000 kr. direkte i skraldespanden. Mellem 15 og 20 pct. af den mad, vi køber, ryger ud i skraldesækken. Det er da for dumt, siger hun.

Skulle man endnu ikke være overbevist, nævner Selina Juul, at hele 10 pct. af drivhusgasserne (CO₂ og metan) udledes i forbindelse med produktion af fødevarer, som ikke bliver spist.

– Madspildet modsvarer lige så meget CO₂-udledning som fra hver 5. bil på de danske veje, tilføjer Selina Juul.

Mange grunde til spild

Der er mange grunde til spild af mad. Og Selina Juul lægger ikke skjul på, at hun finder spild af mad uetisk i en verden, hvor 6 mio. børn hvert år dør af sult.

– Madspild skyldes bl.a. uvidenhed om, hvordan man udnytter råvarerne bedst muligt. Noget skyldes ligegyldighed og manglende respekt for madvarerne. I vores del af verden er madspild i vid udstrækning affødt af overflod og en køb-og-smid-væk-holdning.

Væk med mængderabatter

En væsentlig grund til, at vi smider mad væk, er at vi køber for meget ind. Mængderabatterne passer dårligt til de mindre husstande.

– Mange steder koster en banan f.eks. 2,25 kr, men hvis man køber 10 stk. koster de 17,50 kr. Selvom man kun får brugt 5 bananer inden for holdbarhedstiden, presser den form for prissætning mange forbrugere til at købe for meget, forklarer Selina Juul.

Inspireret af den nye forbrugerbevægelse har discount-kæden REMA 1000 droppet mængderabatterne. Nu koster 1 banan 1,75 kr og 10 bananer 17,50 kr. (priser indhentet i marts 2010).

www.stopspildafmad.dk

På forbrugerbevægelsens hjemmeside kan du se en masse gode råd til, hvordan du kan begrænse spild af mad. Det er bl.a. ved at tilrettelægge ugens måltider, så råvarerne udnyttes bedst muligt.

På hjemmesiden kan man melde sig ind i bevægelsen, og medlemmer af bevægelsen giver opskrifter på spændende mad af rester.

Støtte-venskaber

Den nye forbrugerbevægelse har også en lang række venner, som optræder med navn og billede på hjemmesiden for at støtte kampen mod spild af mad. Her er politikere fra hele det politiske spektrum samt kendte kokke og madskribenter som Adam og James Price og Camilla Plum.

Foto: Torkel Dyrting

Det er lykkedes den unge grafiske designer Selina Juul at råbe magthaverne op med sit budskab om at stoppe spild af mad af etiske og miljømæssige hensyn. Når Miljøstyrelsen forbereder sin kommende kampagne for affaldsforebyggelse, er Selina blandt dem, der rådgiver de statslige myndigheder.

Smid aldrig batterier i skraldespanden

Smid aldrig batterier i skraldesækken eller containeren til restaffald. Batterierne er skadelige for miljøet, og hvis de ender sammen med restaffaldet, bliver de brændt.

Ved forbrænding sker der udslip af skadelige stoffer fra batterierne, og de vil også forurene slaggen fra forbrændingen med forskellige tungmetaller.

EU har vedtaget en ny regel, som betyder, at producenter

og importører af batterier skal betale for, at batterierne tages retur og miljøbehandles.

Du kan aflevere batterier
■ i den røde problemkasse
■ på genbrugspladserne
■ i den butik, hvor du køber batterier

Hvis du bor i en boligforening, kan du enten aflevere brugte

batterier ved den fælles affaldsstation eller til viceværten.

De brugte batterier sendes til videre behandling. Nogle batterier uskadeliggøres. Andre batterier sendes til genbrug på værker, hvor man er specialister i at genanvende batteriernes indhold, uden at miljøet belastes.

KEND DE NYE FAREMÆRKER

EU har vedtaget nye symboler for mærkning af farlige kemikalier og produkter. Allerede nu kan du møde de nye symboler på for eksempel rensebensen, fugemasser, klorrens, spray til imprægnering og maskinopvaskemiddel.

– Den største ændring er, at symbolerne får ny ramme og farve. I stedet for den kendte firkant med orange baggrund får symbolerne en rød ramme på højkant og hvid baggrund. Selve symbolet bliver i de fleste tilfælde ikke ændret væsentligt, siger Christina Ihlemann fra Miljøstyrelsens Kemikalieenhed.

Men det sorte kryds for »sundhedsskadelig« eller »lokalirriterende« bliver ændret. Nu kan forbrugerne se om stoffet er lokalirriterende, altså om det kan irritere hud og øjne eller give allergi, eller om stoffet er ætsende. Forbrugerne skal også se efter et nyt symbol for gas under tryk, som for eksempel skal bruges på gasflasker.

Brug den røde problemkasse

Husk at bruge den røde problemkasse eller modtagestationen på genbrugspladsen, når du skal kassere kemikalier eller emballager omfattet af faremærkerne. Smid dem aldrig i sækken eller container til restaffald.

Nye symboler

Giftigt eller meget giftigt

Yderst og meget brandfarlig

Sundhedsskadelig / lokalirriterende

Ætsende

Miljøfarligt

Gas under tryk – eksplosionsfare

Sundhedsfare

Gamle symboler

Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem

Sådan er affaldssystemet skruet sammen

Restaffald

Flasker/glas

Papir

Miljøstation

Restaffald

er affald fra husholdningen, som ikke kan genbruges og som er egnet til forbrænding. Det vil typisk sige madrester og indpakning fra madvarer.

Utilberedte grøntsager, skræller, visne buketter, kaffe- og teposer samt æggeskaller kan du med fordel kompostere. Så får du også

bedre plads i skraldesækken/containeren.

Restaffald må ikke afleveres på genbrugspladserne.

Hvis flere husstande ønsker at gå sammen om en skraldesæk eller en container, så kontakt Kolding Kommune for at høre om mulighederne.

Flasker/glas

er engangsflasker og rengjorte glas fra syltetøj, surt og lignende.

På flasker med skruelåg er det bedst at lade låget blive på. Det samme gælder på syltetøjsglas og lignende.

Låget beskytter gevindet på flaskerne. Og syltetøjs-

glassene går ikke så let i stykker, hvis der er låg på.

Hele flasker og glas giver den bedste pris. Overskuddet fra salget bruges til at holde prisen for renovationen nede.

Papir

er alt rent papir: Aviser, ugeblade, brochurer, bøger og telefonbøger, kladdehæfter, brevpapir og kuverter, indpakningspapir og lignende.

Papir, der er tilsmudset med madvarer, skosvætte, aske og lignende skal i

skraldesækken/containeren til restaffald.

Pap skal afleveres på genbrugspladserne.

Alle borgere er i følge loven forpligtet til at sortere papir og flasker fra til genbrug.

KOMPOSTER SÅ MEGET SOM MULIGT

Der er mange fordele ved at kompostere det grønne affald både for pengepungen og miljøet.

- Kompost giver god næring til planterne samtidig med, at den gør jorden let og porøs.
- Ved at kompostere dit grønne køkkenaffald får du mere plads i din skraldespand. Ca. 1/3 af dit køkkenaffald er egnet til at kompostere.
- Når du komposterer, skåner du miljøet, fordi mængden af af-

fald, der skal brændes, bliver mindre. Samtidig sparer du både tid og brændstof, fordi du ikke behøver at køre på genbrugspladsen med dit haveaffald.

Hvis du gerne vil vide mere om kompostering, kan du rekvirere en brochure hos Renovationsafdelingen, Kolding Kommune, telefon 75 50 15 00 eller teknisk@kolding.dk

Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem · Gemmesider - tag ud og gem

Derfor hedder det nu »genbrugspladser«.
Miljøstyrelsen har bestemt, at kommunernes centrale pladser

med containere til indsamling af diverse former for affald alle steder skal have den samme betegnelse, nemlig »genbrugspladser«.

Derfor benævnes Koldings 5 containerpladser fremover »genbrugspladser«.

Problem-affald

Problemkassen

bruges til ting, der kan skade miljøet eller ikke kan brændes, for eksempel:

- Olie- og kemikalieaffald
- Elektronisk skrot
- Skarpe og stikkende ting
- PVC
- Pærer, sparepærer, små lysstofrør og lignende
- Batterier

- Jern/metal
 - Drikke- og konserverdåser
- Se også den vejledning, der følger med kassen.

Hvis du ikke har en rød problemkasse, kan du bestille den hos Kolding Kommune: tlf. 75 50 15 00 eller på teknisk@kolding.dk

Skarpe og stikkende ting skal pakkes ind

Hidtil har man måttet lægge skarpe og stikkende ting direkte i den røde problemkasse.

Af hensyn til arbejdsmiljøet forlanges det nu, at skarpe og stikkende ting skal pakkes ind.

Kravet er indført for at undgå, at personalet kom-

mer til skade, når kasserne tømmes og indholdet sorteres.

Glasskår og kasserede knive kan for eksempel pakkes ind i en avis. Det vil være en hjælp, hvis man skriver på pakken, hvad den indeholder.

Genbrugspladserne

Hvis du ikke er med i en miljøstation, skal du selv bringe flasker/glas og papir til en af de 5 genbrugspladser.

Herudover skal alle borgere aflevere øvrige genbrugsmaterialer og lossepladsaffald på genbrugs-

pladserne. Vær opmærksom på, at loven påbyder alle borgere at aflevere elektronisk skrot, hårde hvidevarer, batterier, plastdunke og flasker af plast samt drikkedåser til genbrug.

Elektronisk skrot

Hårde hvidevarer

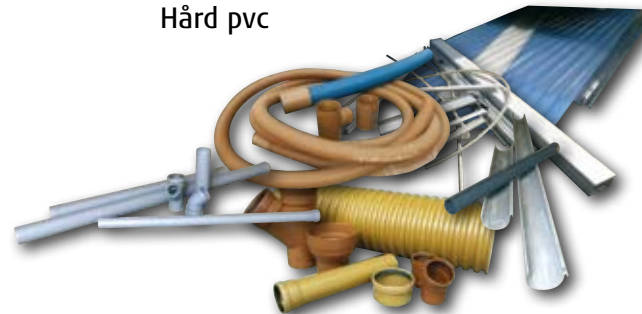
Flasker og dunke af plast

Drikke- og konserverdåser

Hård pvc

Obs! Olie- og plastflasker/dunke fra kølevæske samt dunke med orange fare-symbol er farligt affald.

Øvrige typer affald til genbrugspladserne

- Genbrugsmaterialer: Beton og brokker, gipsplader, haveaffald, jern og metal, jord, plastfolie, plastrumøbler, tøj, vinduer og vinduesglas
- Brændbart affald
- Lossepladsaffald/deponi
- Farligt affald: Olie- og kemikalieaffald, batterier og akkumulatorer

Stort affald

Erhvervsaffald skal vejes

Erhvervsvirksomheder registreret som hjemmehørende i Kolding Kommune kan aflevere affald på genbrugspladserne. Der er ingen adgang for biler over 3.500 kilo totalvægt.

Affaldet skal vejes, for at affaldsmængderne kan registreres. Der er brovægte på pladserne i Christiansfeld, Vamdrup og Kolding.

For at få adgang til genbrugspladserne, skal virksomheden have et vejekort. Det fås ved henvendelse til TAS (Trekantområdet Affaldsselskab) 76 32 50 00.

Virksomheder kan også aflevere mindre mængder farligt affald (max. 200 kilo pr. år).

Vedrørende betaling se www.kolding.dk/affald

Her ligger genbrugspladserne

Christiansfeld

Arlavej 7

1. marts - 31. oktober

Mandag, tirsdag: lukket

Onsdag, torsdag, fredag: kl. 13.00-18.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-18.00

1. november - 28. februar

Mandag, tirsdag: lukket

Onsdag, torsdag, fredag: kl. 13.00-17.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-17.00

Lunderskov

Slugten 6

1. marts - 31. oktober

Mandag, tirsdag, onsdag: lukket

Torsdag, fredag: kl. 13.00-18.00

Lørdag: kl. 11.00-18.00

Søndag: lukket

1. november - 28. februar

Mandag, tirsdag, onsdag: lukket

Torsdag, fredag: kl. 13.00-17.00

Lørdag: kl. 11.00-17.00

Søndag: lukket

Vamdrup

Østermarksvej 2A

1. marts - 31. oktober

Mandag, tirsdag: kl. 13.00-18.00

Onsdag, torsdag: lukket

Fredag: kl. 13.00-18.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-18.00

1. november - 28. februar

Mandag, tirsdag: kl. 13.00-17.00

Onsdag, torsdag: lukket

Fredag: kl. 13.00-17.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-17.00

Kolding

Bronzevej 4

1. marts - 31. oktober

Mandag, tirsdag: kl. 11.00-18.00

Onsdag, torsdag: lukket

Fredag, lørdag, søndag: kl. 11.00-18.00

1. november - 28. februar

Mandag, tirsdag: kl. 11.00-17.00

Onsdag, torsdag: lukket

Fredag, lørdag, søndag: kl. 11.00-17.00

Gejlhavegård 12

1. marts - 31. oktober

Mandag: kl. 11.00-18.00

Tirsdag: kl. 07.00-18.00

Onsdag, torsdag: kl. 11.00-18.00

Fredag: kl. 07.00-18.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-18.00

1. november - 28. februar

Mandag: kl. 11.00-17.00

Tirsdag: kl. 07.00-17.00

Onsdag, torsdag: kl. 11.00-17.00

Fredag: kl. 07.00-17.00

Lørdag, søndag: kl. 11.00-17.00

OBS!

Der må ikke afleveres restaffald på genbrugspladserne. Restaffald skal i skraldesækken eller containeren til restaffald hjemme hos dig selv.

OBS! Virksomheder kan også få en problemkasse, der tømmes mod betaling.

STOR TILFREDSHED MED MILJØSTATION I CHRISTIANSFELD

Kurt Kamber fra Tømrervænget i Christiansfeld fortæller, at han selv og naboerne er begejstrede for bebyggelsens to miljøstationer. De har tilmeldt benyttet sig af muligheden for også at have fælles containere til restaffald.

Da Kurt Kamber og hans kone for 19 år siden som de første flyttede ind i rækkehusbebyggelsen Tømrervænget i Christiansfeld, havde hver husstand sin egen skraldesæk.

Genbrugsmaterialer skulle enten stilles frem i en sæk til afhentning (Christiansfeld Kommunes indsamlingsordning), eller beboerne skulle selv bringe genbrugsmaterialer til genbrugspladsen.

– Da vi kom med i Kolding Kommune, fik vi mulighed til at få opstillet miljøstationer. Vi undersøgte sagen og kunne konstatere, at det var den helt rigtige løsning for os, fortæller Kurt Kamber.

– Vi har to miljøstationer – en i hver ende af bebyggel-

sen. En miljøstation består af containere til papir og containere til glas og flasker. Kommunen kommer og tømmer dem i aftalte intervaller, og det fungerer rigtig fint. Det er meget lettere end at skulle køre ned på genbrugspladsen.

– Da vi skulle aftale opstilling af miljøstationerne med Kolding Kommune, blev vi præsenteret for muligheden af også at få opstillet fælles containere til restaffald. Dermed kunne vi slippe for at have hver vores affaldsstativ stående.

– Jeg spurgte de andre beboere, hvad de syntes, og der var bred opbakning til en fælles løsning.

Fælles løsninger til gen-

brugsaffald og restaffald er mere praktisk end individuelle løsninger, når man bor i rækkehus. Men jeg tror også, det vil være rigtig godt i parcelhuskvarterer, hvor beboerne bor i boligblokker, slutter Kurt Kamber.

Sådan kommer du med i en fælles miljøstation

Man skal normalt være mindst 15 husstande om en miljøstation.

Hvis du kan få dine naboer med på ideen, kan du henvende dig til Renovationsafdelingen, telefon 75 50 15 00. Du kan også besøge hjemmesiden www.kolding.dk/affald.

Det koster ikke ekstra at være med i en miljøstation.

Aflever dine gamle dæk til genbrug

Genbrug af gamle dæk er en af de helt store gevinster for miljøet. Regummierede dæk til lastbiler og busser udgør nu 50 pct. af salget i Danmark.

Det er karkassen, som genbruges i forbindelse med produktionen af et regummieret dæk. Og karkasserne kan bruges flere gange.

Når karkassen genbruges én gang, spares der 40 pct. udledning af CO₂ i forhold til produktion af et nyt dæk. Når karkassen genbruges to gange, spares der 55 pct. CO₂ i forhold til nye dæk.

I 2009 blev der produceret knap 50.000 bus- og lastvognsdæk på de fire danske fabrikker for regummierede dæk.

Personvognsdæk

Nu om dage laves der ikke genbrugsdæk til personvogne på de danske fabrikker.

– Personvognsdækkene bliver i stedet for neddelt, så gummi kan granuleres og genbruges til andre formål, fortæller afdelingsleder Benny Eskildsen fra Uniscrap afdeling i Kolding.

Gummigranulatet fra dækkene bruges til fremstilling af kunststofbaner til fodbold og tennis. De benyttes også til faldunderlag på legepladser.

Der er to fabrikker i Danmark, som fremstiller gummigranulat af brugte dæk.

Miljøafgift

Et personvognsdæk er belagt med en miljøafgift på 10 kr. Pengene går i en fond, som betaler for håndteringen af de indsamlede, brugte dæk og oparbejdningen af gummi.

Her kan du aflevere

Du kan aflevere brugte dæk fra biler, trailere, knallerter

og motorcykler hos blandt andre Uniscrap på Stålvej 6 i Kolding. Det er gratis at komme af med dækkene.

Mørnede dæk – for eksempel brugt som dække på roekuler – ikke kan afleveres hverken hos Uniscrap eller på containerpladserne. De skal skaffes væk gennem en privat renovatør.

Bemærk: Der kan ikke afleveres dæk på Kolding Kommunes genbrugspladser.

Sådan opbygges faldunderlag til legepladser af forskellige slags genbrugsgummi. Øverste lag er lavet af gamle bildæk.

Afdelingsleder Benny Eskildsen fra Uniscrap: Her hos os kan du aflevere dine brugte bildæk.

Ingen pap i miljøstationer

Det er vigtigt, at der ikke kommer pap i miljøstationernes containere til papir. Al slags papir må lægges i, bare det er rent. Men pap ødelægger papirfraktionen, og så får man en dårligere pris, når det sendes til genbrug.

Medicinaffald til apoteket

Al medicinaffald, kanyler og lignende skal afleveres på apoteket. Aldrig i skraldespanden, på genbrugspladsen eller i problemkassen. Kun apotektet.

Dåser i problemkassen

Du er velkommen til at lægge tomme drikke- og konserverdåser i problemkassen. Konserverdåserne skal blot skylles rene.

Dåser, der har indeholdt fiskekonserver skal dog i skraldespanden.

Makulering af personlige papirer

Alle private borgere kan gratis få makuleret personlige papirer i Kolding Kommunes miljøterminal på Bronzevej. Så går papiret til genbrug, uden at nogen kan snage i det. Henvend dig i administrationen Bronzevej 3, Kolding mandag-torsdag kl. 8.00 - 15.00. Fredag kl. 8.00 - 12.00.

Husk etiketten

Det er vigtigt, at du sætter etiketten på problemkassen, inden den sættes ud til tømnin.

Eftersom problemkassen er til miljøfarligt affald, sker det, at vi har brug for at kontakte en borger for at spørge til indholdet.

Jernbanesveller er giftige

Jernbanesveller kan kun afleveres ét sted, nemlig i en særlig container ved Miljøterminalen på Bronzevej. Tidligere var de populære i haverne, men nu er de forbudte at bruge, idet de indeholder et stærkt giftigt imprægneringsmateriale.

Svellerne uskadeliggøres gennem kontrolleret forbrænding, hvor giften samles op.

100.000 flasker. Så mange indsamlede, brugte flasker bliver det til hver dag hos Ribe Flaskecentral, som er en af pionererne inden for genbrug af glas og flasker i Danmark. Hertil kommer 35 ton glasskår hver eneste arbejdsdag.

– Det startede for 32 år siden, med at min kone og jeg kørte ud og hentede tomme vinflasker hos restauranter, hoteller og købmænd. Der var ikke så meget fokus på genbrug dengang, fortæller indehaveren af virksomheden, Hans Schmidt.

I dag modtager Ribe Flaskecentral flasker og glas fra en lang række danske kommuner og også de glas og flasker, som borgerne i Kolding Kommune sorterer fra til genbrug og afleverer i miljøstationer og på de 5 genbrugspladser.

Bedst med hele flasker

Det kan ikke undgås, at der går en del flasker og glas i stykker under vejs i processen fra miljøstation og genbrugsplads, til flaskerne og glasene sorteres på Ribe Flaskecentral.

– Men det er bedst med hele flasker og glas. Mange af de hele flasker kan nemlig genbruges, efter at være blevet gjort rene. Vi eksporterer hele, sorterede flasker til flaskeskylleier i udlandet, og herfra sælges de videre til vintapperier i hele Europa,

fortæller Hans Schmidt. Især bordeauxflaskerne er i høj kurs.

Skår er mindst værd

Syltetøjsglas, rødbede- og sildeglass osv. er også mest værd, hvis de er hele. De skal ganske vist smeltes om, men med hele glas er det muligt at sortere efter glassets farve og få en højere pris.

Skårene består af mange farver, og derfor smeltes de om til farvet glas på et af de glasværker, som skårene af-sættes til.

Billedet øverst: Når glas og flasker ankommer til Ribe Flaskecentral, grovsorteres de ved løbebåndet.

Billedet nederst: Når flaskerne er sorteret ud, pakkes de efter type. Indehaver Hans Schmidt lægger her bordeauxflasker, som er de mest værdifulde. De sendes til flaskeskylleier, og når de er rene sælges de videre til vintapperier over hele Europa.

– Det er meget vigtigt, at der aldrig bliver smidt porcelæn eller keramik i containerne til flasker og glas. Heller ikke drikkeglas må komme med, fordi det er en anden type glas. Der skal kun lidt porcelæn og drikkeglas til at ødelægge en helt produktion af genbrugsglas, fastslår Hans Schmidt.

Husk skruelåg

Hans Schmidt opfordrer borgerne til at lade skruelåg sidde på både flasker og glas

– På flaskerne beskytter skruelågene gevindet, så flasker ofte kan bruges igen efter at være skyllet rene, forklarer han.

– Med hensyn til glas er lågene med til at gøre glase-ne stærkere, så de ikke så let går i stykker. Og de hele glas kan vi som nævnt sortere efter farve, siger han.

DET ER SVÆRT MED PLAST MEN DET ER VIGTIGT

Plast er let at genbruge, og der er en stor miljøgevinst ved det. Ved genbrug af plast spares der store mængder olie, og genbrug af plast sparer også udledning af meget store mængder CO₂.

Men det kan være lidt svært at finde ud af, hvilken slags dunke og flasker af plast, der er egnet til genbrug.

Derfor har Genbrugsavisen bedt afdelingsleder Benny Eskildsen fra Uniscrap forklare, hvordan man kender forskel på plast til genbrug og plast der skal behandles på anden måde.

Flasker og dunke til genbrug

– Flasker og dunke, som har indeholdt rengøringsmidler er oplagte at sende til

genbrug. Man behøver ikke skylle dem først, forklarer Benny Eskildsen.

Flasker og dunke fra saftvand, eddike og sprinkler-væske kan også umiddelbart sendes til genbrug.

Genbrugsmærket

– Så godt som al slags plast er i bunden mærket med en genbrugstrekant og et nummer. Trekanten angiver, at platten kan genbruges. Men... og der er et stort men, fortæller Benny Eskildsen.

Det er nemlig ikke alle dunke og flasker med genbrugstrekanten, der i praksis kan genbruges.

Kan ikke genbruges:

Følgende flasker og dunke kan IKKE genbruges:

■ Dunke og flasker, der har

indeholdt madvarer som ketchup, remoulade, sennep og dressing

■ Dunke og flasker med farvemærker (dog undtaget dunke, der har indeholdt opvaskepulver – de kan godt genbruges)

■ Dunke og flasker der har indeholdt olieprodukter

■ Plastbakker, der har indeholdt madvarer må heller ikke sendes til genbrug

Restaffald

Dunke og flasker, der har indeholdt madvarer som ketchup, remoulade, sennep og dressing skal i skraldespanden. Det samme gælder kødbakker og plastbakker fra sandwich og frugt.

Problemaffald

Dunke og flasker med fare-

Henning Christensen arbejder på genbrugspladsen på Bronzevej. Her viser han et skilt, som skal hjælpe brugerne på pladsen til at sortere korrekt.

mærker og dunke og flasker, der har indeholdt olieprodukter, skal behandles som farligt affald.

De kan enten lægges i den røde problemkasse, eller de kan afleveres på en af Kol-

ding Kommunes 5 genbrugspladser i fraktionen »Olie- og kemikalieaffald«.

Dunke og flasker, der har indeholdt olie og kemikalier, afhentes på genbrugspladserne af et fælles kommunalt

selskab, Motas, som sørger for, at dunkene og flaskerne bortskaffes på en miljøansvarlig måde.

Adm. direktør Jens Hempel-Hansen er oldebarn af H.J. Hansen, som overtog købmandsgården i Vestergade i Odense i 1888 efter familien Limkilde, der grundlagde forretningen i 1829.

Kludedamerne i gang med sorteringen af klude på loftet i købmandsgården først i 1900-tallet. Kludene blev brugt til fremstilling af papir.

Danmarks ældste genindvindingsvirksomhed: Købmænd i over 180 år

Mange tror, at genbrug er et moderne påfund for at spare på ressourcerne. Men genbrug går mange hundrede år tilbage i tiden, og i 1800-tallet og langt op i 1900-tallet gav salg og bytte af genbrugsmaterialer et tilskud til mange danske husholdninger.

H. J. Hansen er Danmarks ældste genindvindingsvirksomhed med afdelinger over hele Danmark – også i Kolding.

Men H. J. Hansen er samtidig en af Danmarks fineste vin- og delikatessehandlere – også repræsenteret i Kolding.

Hvordan hænger det nu sammen?

Set i historisk perspektiv er det ikke så mærkeligt. I 1829 grundlagde Jørgen Jacob Limkilde i Vestergade i Odense en købmandsgård, som i 1888 blev overtaget af Hans Jørgen Hansen, oldefar til den nuværende direktør i firmaet Jens Hempel-Hansen. Og hovedsædet ligger stadig i den gamle købmandsgård, hvor der nu handles med vin, delikatesser, kaffe og the, chokolade samt ost.

Da købmandsgården blev grundlagt for nu godt 180 år si-

den, var det helt almindeligt, at købmændene også handlede med genbrugsmaterialer. Folk kom med deres gamle klude, og når bønderne kom til købstaden for at handle, havde de ofte gamle plovskær, ben (knogler), klude og knust glas med.

De fik ikke penge, men kolonialvarer for deres genbrugsmaterialer.

Opdeler virksomheden

Allerede før H. J. Hansen overtog købmandsgården, var produkt-handlen så vigtig en aktivitet, at den var skilt ud fra kolonialhandlen som en selvstændig afdeling.

I starten af 1900-tallet var Dalum Papirfabrik H. J. Hansens største aftager af klude. Dengang brugte man klude og ikke træmasse til fremstilling af papir. Af samme grund er gammelt papir

meget mere holdbart end det papir, der fremstilles nu om dage. I dag er Dalum Papirfabrik i øvrigt Danmarks største producent af genbrugspapir.

Jern blev solgt til omsmelting, og benene blev knust til benmel, der blev brugt i fremstillingen af foderstoffer.

Op gennem 1930'erne, -40'erne og -50'erne voksede virksomheden gennem opkøb af konkurrenter rundt om i landet.

Genindvinding i dag

I dag koncentrerer man sig om indsamling, sortering og videre salg af genbrugsmaterialer som jern og stål, andet metal, bilskrot, elektroniskskrot samt nedbrydningsmaterialer (beton og mursten). Ikke mindst indsamlingen, sorteringen og salget af jern og metal er en vigtig aktivitet.

Et stort spring fremad skete i 1949, da virksomheden købte det danske krigsskib Peder Skram til ophugning. Et andet stort spring var i 1980, da man besluttede et investere i en såkaldt shredder til neddeling af jernskrot. Den kunne neddele skrot, f.eks. biler, i et omfang og langt mere effektivt, end man før havde set, og den var med til at gøre H. J. Hansen til en stor spiller på verdensmarkedet for metalskrot.

Smeltes om i udlandet

Værdien i jern- og metalskrottet ligger i at sortere så rent som muligt, så genbrugsmaterialerne kan indgå direkte i produktionen af nye råvarer.

At genbrug har meget stor betydning for verdensøkonomien, kan ses af, at i dag foregår omkring halvdelen af verdens pro-

duktion af nyt jern og stål på basis af genbrugsmaterialer.

Når jernet og metallerne er sorteret, sejles de fra Odense til stål- og metalværker rundt i hele verden: Tyrkiet, Tyskland, Italien, Asien og USA.

Vinens verden

For nylig har H. J. Hansen overtaget en gammel og velrenommeret ostehandel i Odense og flyttet den til lokaler i den gamle købmandsgård i Vestergade.

H. J. Hansens vine forhandles udover i købmandsgården i Odense også i 35 butikker over hele Danmark, nemlig hos Vin-Specialisten. Forretningerne er selvstændige, men navnet og konceptet ejes af H. J. Hansen, som også leverer vinene.

For øvrigt ved kendere, at H. J. Hansen udtales H. I. Hansen!

Hovedafdelingen for H. J. Hansens aktiviteter for jern- og metalskrot ligger på Odense Havn.

Kolding
Kommune

Teknisk Forvaltning
Nytov 11 · 6000 Kolding
tlf 75 50 15 00

Mail teknisk@kolding.dk
www.kolding.dk